

אור החיים

עונג שבת

פרשת בשלח | מס' 16

בפסוק (ב) 'כי טוב לנו עבד את מצרים ממתנו במדבר', ולכן גם התיקון לזה היה דווקא על ידי חיזוק האמונה.

{ בשלח פרק יד פסוקים טו-טז }

הים נבקע בכח האמונה

וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה מֵה תִצְעַק אֵלַי דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וִיִּסְעוּ: וְאֵתָּה הֲרִם אֶת מִטְעַן נֹטָה אֶת יָדְךָ עַל הַיָּם וּבִקְעֵהוּ וַיָּבֹאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבֵּשׁ:

שואל רבינו הקדוש, מה פירוש הדבר "מה תצעק אלי", וכי למי יצעק משה אם לא לה' ??? ובפרט בעת צרה שהכתוב אומר (תהלים קיח ה): "מן המצר קראתי יה". ואם משום שמושה הרבה להתפלל יותר מדאי, מה בכך, הלא כך צריך לעשות, שכל עוד שלא נענה לא יפסיק מלהתפלל, בפרט שאנו רואים שלבסוף נתקבלה תפילתו, כמו שנאמר 'וְאֵתָּה הֲרִם אֶת מִטְעַן וכו'.

ועוד קשה, דברי ה' למשה 'דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וִיִּסְעוּ', והרי לאן יסעו? הלא הים לפניו והמצרים מאחוריהם. ואם הכוונה לומר שיסעו אחר שיבקע הים - אם כן היה לו לומר קודם 'וְאֵתָּה הֲרִם אֶת מִטְעַן', ואחר כך 'דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וִיִּסְעוּ'?

מתרץ רבינו הקדוש, שיש פעמים שמידת הדין מתגברת על האדם כתוצאה ממעשיו הרעים, והיא מקטרגת עליו למעלה שלא תהיה לו ישועה, ואז כביכול גם הקב"ה אינו יכול לעזור לו - אף שהוא רוצה להושיע אותו - כיון שמידת הדין מקטרגת שלא מגיע לו ישועה זו. וכמו שאמר הכתוב (האיזנו לב יח): "צור ילדך תשי" שעל ידי העוונות של האדם כביכול מכחיש כח ה' מלעזור לו ולהושיע אותו. ובמצב כזה הפתרון היחיד של האדם הוא לחזק את כח הרחמים ולהגביר על מידת הדין, וזה יהיה באמצעות שירבה במעשים טובים כנגד המעשים הרעים שעשה, ובזה יוכל לפעול על עצמו ישועה.

וגם כאן ישראל באותה שעה שהיו על יד הים היו נתונים בדיו, וכמו שאמרו רבותינו ז"ל במדרש רבה (שמות כא ז) מידת הדין קטרגה ואמרה: 'הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה', ועל כן לא היה יכול ה' להושיעם אפילו אם ירבו ויפצירו בתפילה, כי מידת הדין מקטרגת ומונעת. וזהו שאמר ה' למשה "מֵה תִצְעַק אֵלַי", הרי, כביכול, גם אני לא יכול לעזור לכם עתה אף שרצוני בכך. ולכן "דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וִיִּסְעוּ" - היינו שעל ידי פעולה זאת שיעשו עם ישראל שיכנסו לים עוד קודם שיחלק, על סמך הביטחון והאמונה שאני יעשה להם נס, פעולה זו תגביר את מידת הרחמים על מידת הדין - וממילא יוכל הים להבקע בפניהם על ידי שתרים את מטן עליו ותבקעהו. וכך באמת עשו עם ישראל. כמו שאמרה הגמרא: (בסוטה זז). והראשון שעשה כן הוא נחשון בן עמינדב, שקפץ לים במסירות נפש עד שהגיעו המים לגרונו ואמר "הושיעני אלוקים כי באו מים עד נפש", ואז נבקע הים בפני כל ישראל.

וממתיק לנו רבינו את העניין הזה ומגלה לנו שדווקא פעולה זו היא שיכלה להגביר את מידת הרחמים על מידת הדין - משום שהחטא של עם ישראל היה גם כן משום שפגמו באמונה, שאמרו (קודם לכן

'כל הבריאה כולה כפופה לתורה ולעמליה'

וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ עַל הַיָּם וַיָּשֶׁב הַיָּם לַפְּנוֹת בְּקֶרֶב לְאִיתָנוּ וּמִצְרַיִם נָסִים לְקִרְאָתוֹ וַיִּנְעֶר ה' אֶת מִצְרַיִם בְּתוֹךְ הַיָּם :

במדרש רבה (שמות כא ו) אמרו רבותינו: אמר משה לפני הקב"ה: אתה אומר לי שאקרע את הים ואעשה את הים ליבשה, והרי נשבעת שאין אתה קורעו לעולם. אמר לו הקב"ה: לא קראת מתחילת התורה מה כתיב: "ויאמר אלוקים יקוו המים", כך התניתי מתחילה שאני קורעו, שנאמר "וישב הים לפנות בוקר לאיתנו" - לתנאו שהתניתי עמו מתחילה. מיד שמע משה לקב"ה והלך לקרוע את הים. אמר לו הים מפניך אני נקרע, אני גדול ממך, שאני נבראתי בשלישי ואתה בשישי וכו'. מה עשה הקב"ה, נתן ימינו על ימינו של משה וכו'.

שואל רבינו הקדוש, מהו התנאי שעליו אמרו רבותינו במדרש ששב הים 'לתנאו הראשון', אם הכוונה שהיה תנאי מפורש מששת ימי בראשית מיוחד לזה שהים צריך להבקע מפני משה רבינו, אם כן מדוע נתווכח הים עם משה ולא הסכים עד שנטה ה' ימינו לימין משה, הרי היה תנאי שהוא חייב להבקע, והיה צריך להסכים על זה מיד? ועוד, הרי מצינו לרבי פנחס בן יאיר (בחולין ז). שכשרצה לעבור את הירדן ומאן הירדן להבקע מפניו, לא נכנס עמו רבי פנחס כלל בוויכוח, אלא אמר לו 'אם אין אתה נבקע מפני גוזרני שלא יעברו בך מים לעולם', והיה מוכרח הירדן להבקע מפניו, ואם נאמר שהתנאי היה רק על קריעת ים סוף בלבד, אם כן מהו באמת כוחו של רבי פנחס לשנות סדרי בראשית, ועוד יותר ממשה רבינו?

מתרץ רבינו הקדוש, שבאמת לא היה כאן תנאי מיוחד על הים' שהוא צריך להבקע מפני משה רבינו, אלא היה תנאי כולל 'על כל מעשה בראשית' שהם צריכים להיות כפופים לתורה ועמליה ולעשות ככל אשר יגזרו עליהם, וממשלתם עליהם כממשלת הבורא ברוך הוא. וכמו שמצאנו אצל יהושע שהעמיד בדבורו את השמש ואת הירח [כמו שכתוב ביהושע (י יב)] "שמש גבעון דום, וירח בעמק אילון" וכן עוד צדיקים שעשו כיוצא בזה. ולכן רבי פנחס בן יאיר לא היה צריך להתווכח עם הנהר, כיון שהוא כפוף לו מששת ימי בראשית, ואם לא יעשה רצונו יגזור עליו בכח תורתו לייבשו, אבל משה רבינו שהיה כאן עוד קודם שקבלו ישראל את התורה, לא היה הים חייב להבקע לו, כי זה לא היה בתנאי, וזהו מה שאמר לו הים 'אני נבראתי בשלישי ואתה בשישי', ואין הכוונה שאני קדמתי לך בבריאה, אלא ששינינו נבראנו רק אחרי שברא ה' את העולם, ואיני

כפוף לך רק לתורה שנבראה עוד קודם בריאת העולם, וכמו שאמרו חז"ל בפסחים (נד.), אבל אתה אינך נקרא 'בן תורה' שאצטרך לשנות את הטבע שלי מפניך, ולזה לקחו ה' בימינו להראות לים שהוא כן נקרא 'בן תורה' שמתייחס לה ימין, וכמו שכתוב "מימינו אש דת למו" דרשו חז"ל שמדובר על התורה שניתנה בימין. ומסיים רבינו הקדוש במתק לשונו ואומר: 'ולזה כל צדיק וצדיק שיעמוד אחר קבלת התורה, יביא שטר חוב אחד לכופו לחלק לפניו'. ושטר חוב זה התורה הקדושה.

וביאור עומק העניין בזה הוא, שהרי רבותינו ז"ל אמרו: 'אסתכל באורייתא וברא עלמא', והיינו שהעולם נברא ו'תוכנת' לפי מצוות התורה, ומשום שכל העולם כולו לא נברא אלא בשביל התורה ובשביל ישראל שיעסקו בה ויקיימו אותה, כמו שדרשו רבותינו ז"ל על המילה "בראשית" - 'בשביל התורה שנקראת "ראשית" ובשביל ישראל שנקראו "ראשית"'. לכן כתוב בסוף ימי בראשית (בראשית א לא): 'ויהי ערב ויהי בקר יום הששי' אמרו רבותינו ז"ל, שאמר הששי בה' הידיעה, לרמוז ליום ו' בסיון שבו ניתנה התורה, שכל

הבריאה כולה הייתה תלויה ביום זה, שאם לא היו ישראל מקבלים את התורה היה כל העולם חוזר לתוהו ובוהו, ולכן רק כשהסכימו ישראל לקבל את התורה - אז נסתיימו מעשה שמים וארץ "ויכלו השמים והארץ וכל צבאם". ממילא מובן שכל הבריאה כולה כפופה לעמלי התורה, כי בלעדיהם אין שום קיום לעולם וכל המציאות של העולם הוא בזכותם.

ובהקשר לזה נביא מעשה שהיה עם הרמ"א, שניגש אליו אדם אחד שהיה חולה במחלה קשה וביקש ממנו ברכה לרפואה, אמר לו הרמ"א: "כאן אין לך סיכוי לחיות, כיון שהמחלה שלך אם היא הייתה בבהמה לפי דעתי היא טרפה. אם אתה רוצה להינצל, לך אל ארץ ישראל, מקום מושבו של מרן הבית יוסף, ושם תהיה לך רפואה מכיוון שהוא חולק עלי ומכשיר את הבהמה הזו". וכך היה, אותו אדם עלה לארץ ישראל וניצל. וזה ממש כדברי רבינו הקדוש שכל הבריאה כפופה לעמלי התורה, ומה שיפסקו כך יהיה.

{ בשלח פרק יד פסוק כז }

ישיעות בזכות רבנו האור החיים הק': העובר שניצל!

רציתי לשתף במעשה שהייתי שותף לו בזכות ה"אור החיים הקדוש". ברוך ה' אני זוכה ויש לי כולל ללימוד תורת ה"אור החיים הקדוש" בו לומדים מעל עשרה אברכים מידי יום שיש. אחזקת הכולל מתבססת על תרומות של אנשים מהמניין של תפילת שחרית במקום בו אנו לומדים. בדרך כלל ציבור המתפללים תורם כספים לאחזקת הכולל מתוך חשיבות ואהבת לימוד ספר "אור החיים הקדוש".

בתקופת הקורונה הכולל המשיך להתקיים מהכספים שהצטברו בקופה. אך לאחר הסגר הראשון, שעדיין בתי הכנסיות היו סגורים ולא התקיימו מניינים כסדרם, אזל הכסף מהקופה, ולא ידעתי איך אצליח להשיג את המלגות לאברכים.

סמכתי ובטחתי שהאור החיים הקדוש יפעל בשמים לטובתי, ולא יתכן שלא יהיה לי כסף לשלם לאברכים בזמן. במקביל כבר הותר להתקהל במקום פתוח, וניסו להקים מחדש את המניין של תפילת שחרית עם אותם אנשים קבועים, וברוך ה' לאט לאט הצלחנו. לאחר כמה ימים שהמניין התבסס, מתקשר אלי אחד המתפללים בשעות הערב ואומר לי שיש לו איזה צרה והוא רוצה לתרום סכום כסף נכבד לכולל של לומדי תורת "האור החיים הקדוש" ובזכות הלימוד ירחמו עליו מן השמים. שאלתי אותו מה קרה? אז הוא סיפר לי שהבת שלו בהיריון בחודש מתקדם והרופאים מצאו שני מומים, מום אחד בלב, ישנו פגם בריר הלב המורה על בעיית ספיקה, ומום שני במוח שמצביע על גידול במוח העובר. הרופאים קבעו באופן נחרץ שיש להפסיק את ההיריון במייד. אני הרגשתי שהנה הגיעה הישועה שאני זקוק לה, ומשמים דאגו שיביאו לי כסף עבור האברכים. אבל הרגשתי שהוא צריך להתאמץ יותר, אמרתי לו לפני שאתה תורם את הכסף לך לקבר של ה"אור החיים הקדוש" תתפלל שם, ואחר כך תתרום כמה שאתה רוצה.

והי היום אחר תפילת שחרית, ניגש אלי אותו אדם עם מעטפה עבה, ואומר לי: "זה לאברכי הכולל של אור החיים". שאלתי אותו: "הלכת לקבר של האור החיים הקדוש?" הוא אמר לי: "כן, הייתי אתמול בבוקר ועכשיו באתי לקיים את הבטחתי". מה אומר ומה אדבר, סכום הכסף שהוא נתן לי הספיק כדי להחזיק את הכולל קרוב לחצי שנה.

לאחר שבוע ערך פגשתי אותו שוב במניין הבוקר, שאלתי אותו: "נו, מה עם הבת שלך? מה עם הבדיקות?" הוא אמר לי עם דמעות בעיניים: "הרופאים אומרים שהם רואים בבדיקות ששני המומים לא רציניים כמו שחשבו בתחילה, אבל היא צריכה להמשיך להיות במעקב צמוד". לאחר שבוע שוב פגשתי אותו, ושוב שאלתי: "נו, יש בשרות טובות?" הוא אמר לי: "ועוד איך!!" וממשיך לומר בחיוך גדול - "הרופאים ערכו בדיקות מקיפות ולאחר הבדיקות גילו שהמומים נעלמו ואינם קיימים עוד!" לאחר כחודשיים, נולדה בת בריאה ושלמה! ברוך הוא וברוך שמו, הודו לה' כי טוב.

{ סיפורי ישועות שהגיעו למערכת }

הודעה חשובה! דרושים מפיצים לעלון לכל חלקי הארץ, לפרטים: 052-7149157

לקבלת העלון במייל: oh613000@gmail.com

לידיעת הציבור מתקיים
שיעור באור החיים הקדוש
בכותל המערבי
מפי הרב אריה וינרטן שליט"א
בליל שישי בשעה 9:20
כולם מוזמנים.

קריאת קודש
אליך קורא יקר, עקב הביקוש הרב לעלון 'אור החיים-עונג שבת' בכל הארץ, ואין הקומץ משביע את הארץ, מחמת שהעלויות רבות. לכן יצאנו בזכות לשותפות בעלון הן בהדפסה והן בהפצה.
לפרטים 0527149157
ניתן להקדיש לע"ג לרפואה ולהצלחה.

העלון מוקדש-לרפואת שמעון בן ספיר שרה, ספיר שרה בת נגית, אברהם בן מרים, חנה בת נרציה, מיכאל בן כרוריה שרה, שמעון בן לבנה, שירה בת ספיר שרה, אלישבע בת אביגיל, מרים בת גלדים, צביקה בן מרים, דוד בן נרציה, יצחק בן רחל, אסתר בת עיוה, אילנית בת תמר, חמר בת הנם, מעיין בת אפרת רחל, שלמה בן רוטל, מיכל בת יפה, אביגיל בת מיכל, מיכאל בן מיכל ומשפחתם, יעל בת מוול, יעקב חיים בן יעל, י' בן א', הרסה בת הילה, שבת בן סולטנה. לזיווג הנזן שיראל בת נגית, אפרת בת תמר, יעקב חיים בן יעל, יפית נועה בת יעל, קרן זיוה, אוסנת, חני, בנות ציפורה, אריאל בן ציפורה, זרע בר קיימא לעמיעד בן אביעד. להצלחה בכל ליהודה אילה אהרון שמעון ותמר-עובדיה, יוחאי בן שושנה, אורית צביה בת דבורה, יצחק בן אוסנת, יוסף נעים וכל בני ביתו, דוד זיגרון בן תומה, ניר בן ענת ענתי וכל בני ביתו, זכריה בן שרה ובני ביתו, אלעזר בן חנית, שלמה ותמר והילדים, אברהם בן עליזה ודבורה בת לילי ושיציליהו במשפט. לע"ג הרב שמעון בן אסתר וצ"ל, חיים יעיש בן עיוה, מרים בת מוול מסעודה, נרציה בת רחל, סמדר שמחה בת רות, אילנה בת רינה, שמעון בן לאוני, מיה בת שושנה, חיה בת נגיה, יחזקאל בן מרים, יוסף בן מסעודה, דניאל בן רחל, ליאורה בת רחל, משה בן עליזה, חיים בן דורה, שרה בת רחל.

תרצה לפתוח שיעור "אור החיים" בישיבתך?
נשמח לסייע לך: 052-7636252